

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Pói'a acést'a ese tóta Marti sér'a,
-- dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Prenu-
meratiunile pentru Ostrungoi'a: pre anu
8 fl. pre 1/2 de anu 4 fl. pre unu tri-
luniu 2 fl. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fl. pre 1/2 de anu 5 fl.
pre unu trilmuic 2 fl. 50 er. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 er.

Tóte siodienele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Inseritiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacese timbrale.

In sesiunea de scalda.

IV.

(Acum en teasta si in prosa numai.)

Critica a-supr'a medicinei si a doctoriloru de medicina.

O scimu pré bine, cà poporulu nostru celu de
rundu se feresce de medicina si de doctorii de me-
dicina, ca si draculu de tamaia.

Ce-a sà-i fia caus'a?

Strainii, cei pururi'a voitori de bine ai nostri, si
acést'a impregiurare o esplotéza intru a ne batu-
jocóri, dicendu si publicandu pr'in diariile loru, cà
romanii de prosti. neculti si mojici ce sunt se ferescu
de doctori si de doctoriele loru medicinali!

Ei bine, frati pe cruce, voi asiè diceti; vi place
sà diceti asiè totu mereu despre noi?

Dér' en sà vedemu: ferescu-se romanii de dof-
torii: d'in prostia, ori dupa mintea loru naturale
d'in unu propriu impulsu, d'in o pornire tainica a
sufletulu loru óre?

Éca ce dicu capacitatile cele mai mari ai me-
diciloru d'in acestu seculu despre medicina si doc-
torii de medicina:

Drulu de *Wendekind*: Valórea medicinei in pu-
cine cuvinte este, cà popórele civilisate mai multu
suferu dela medici, decâtu de morburu.

Profesorulu Dru *Rapp*: Intrég'a sciintia medici-
nale nu este altu ce-va, de càtu o simpla amagire
scientifica.

Drulu *Scharf*: Apotecele (spicieriele) pentru
statele seduse si incelate de ele nu sunt magazinele
vietiei si ale sanetatiei, ci d'in contra: ale mortii si
ale morburiloru.

Drulu *Rasch*: Noi (medicii) nu numai cà amu
mmultitu morburile, déra chiaru le-amu facutu
mortifere.

Drulu *Kiefer*: In adeveru pr'in ajutoriulu me-
diculu mai multi ómeni peru, decâtu se mantue.

Drulu *Hahnemann*: Sute si mii d'in junii de
sperantia ai statulu pe fia care anu moru in flórea
vietiei loru de usucare si de oftica. Doctori! voi
aveti sà respundeti pentru mórtea loru.

Drulu *Richter*: Léculu scrietoriulu cuotidianu
de recepte a-dese provóca unu altu morbu, care
a-poi perfectonéza starea, — ori ne tienendu contu
de simptomele periculu precum si de insemnatarea
si valórea loru, strica si impedeza reinsanetosiarea;
si de cumva totusi puterea curale va invinge nu
numai morbulu, déra chiaru si operatiunile cele per-
nicióse a le mediculu: acestu discipulu de alu lui
Aesculapu siguru va crede, cà *s'a facutu reinsane-
tosiarea in urmarea recepteloru sele*; si mediculu in
ast'a credintia desiérta a sa, va face intocmai ca
laiculu, care post hoc-ulu ilu tiene de propter hoc,
si si-continua viéti'a in amagire si prost'ia. — —
*Neci o sciintia pe lume nu este atdtu de plina de su-
perstitiuni, amagiri si fantasmagorii desiérte, precum
e chiaru medicin'a.*

Drulu *Kritger-Hansen*: Neci resbóiele cele mai mari
n'au adusu atátu sacrificiu lui Orcus, càtu a adusu
acea credintia desiérta, cà necuratiuni'a rinzei si a
canaleloru de matie are sà se scóta pr'in lécuri
purgatórie de susu in diosu de ar poté
mormintii sà-o spuna, càti se ingramadescu a-colo,
pre cari prost'ia mediciloru numai i-au rapitu dela
placerele lumei, stau buna, cà la multi medici nu li
s'ar mai deschide usi'a in veci. Omulu ar stá sà
créda. cà cu immultirea mediciloru, *cari se si im-
multiescu ca buretii*, se face stavila in calea morbu-
riloru periculóse; nu este asiè; ci d'in contra chiaru,
cu numerulu mediciloru cresce mortalitatea in sa-si,
cà-ci pe a-colo, spre esemlu in cetatile cele mari,

unde su cei mai multi medici, e multu mai mare proporti'a casurilor de mörte, de câtu pe la sate.

Drulu *Girtauer*: In intunereculu egipticu alu nesciintiei, in care butica medicii, nu existe neci o singura radia de lumina, dupa care ei s'ar potè orientá. Masinari'a de lecuire a medicinei nu e altu ce-va, decâtu conglomerarea (adunarea) tutoru aceluor pasi regretabili, cari medicii i-au facutu in trecutu. Sunt, ce e dreptu, intre acei'a, si câte-va notiuni adeverate; dér' cine sí-á luá tempu a scóte, a alege pucínulu pravu de auru d'in colosal'a gramada de gonoiu, ceea ce medicii de 2000 ani totu mereu au coadunatu-o?!

Drulu *Frank*: Statulu o-data pentru totu de-a-un'a ar trebui sà iee o decisiune, ca séu sà gonésca in esiliu pre medici si sciinti'a lor, séu sà nasco-césca o institutiune, dupa care vícti'a omului ar fi mai sigura, decum este ea astadi.

Drulu *Hoffmann*: *Celu-ce sí-íubescè sanetatea, ferésca-se de medici (scrietori de recepte) sí de lé-curile lor.*

Drulu *Boerhave*: De vomu pune in comparati'a acelu pucínu bine, ce ni-au facutu câtu-va adeverati discipuli de ai lui Aesculapu, cu acea grandiósa miseria, ce ni-a causatu nenumerabil'a multime a celor'a-l-alti medici, nesmintitu ni-ar vení in gandu sà dicemu, cà siguru multu mai bine erá, déca nu se facea neci unu medicu pe lume.

Drulu *Hufeland*: D'in 10 morbosí, cari tienu, cà se ar fi vindecatu de lécuri, abiè vomu aflá unulu, care in adeveru s'ar fi reinsanetosiatu de ele.

Drulu *Hering*: Mai multi ómeni sunt, cari au moritu de chininu, decâtu de friguri. Si doctorulu *Stamm* a doveditu efectulu dubiu si stricatiósu alu chininului in aplicarea lui la frigurile cele galbine.

Drulu *Palin*: Preparatele antimonice mai multi ómeni au ucisu, decâtu resboiulu celu de 30. ani.

Profesorulu Dru *Bock*: Calea càtra sanetate nu duce pr'in apoteca (spicieria). — Cugeta, cà trupulu teu astu-feliu este construitu dela natura, cà e in stare cele mai multe morburí a le vindecá însu-si cu propriiele sele ajtuórie; sí crede-mi, cà cei mai multi morbosí, de sí au luatú lécuri, in contr'a sucursului mediciloru s'au tamaduitu. Mediculu pe faciè numai a-colo face ajutoriu, unde natur'a maresce reulu; mediculu, pre lunga prescrierea conduitei trebuintióse a morbosului, *actiunea miraculósá a naturei o ínlesnesce numai.*

Drulu *Klenke*: Cu câtu mai tare se latiesce sciinti'a naturale, cu atátu mai simpla va fi medicin'a sí totu-de-o-data va disparè acea órba credintia, care atribuc lécuriloru unu efectu óre-care miraculosu, sí inca vomu invetiá a-poi *a cumósce puterea vitale, dreptu mediculu nostru celu adeveratu*, la care nu-i va mai fi stapanu mediculu de profesiune, precum se credea pone acusi'a, ci servitóriulu ei va avè sà fia.

Profesorulu Dru *Tall*: Lécurile nu facu efectu, efectulu sta in însu-si trupulu celu viu, care, pr'in vomare, curatíre, asudare sí udu, tinde dupa putintia a se scapá de ele, sí betii medici acést'a lupta a trupulu in contr'a lécuriloru in credinti'a lorú desiérta, o au atribuitu efectului lécuriloru.

Drulu *Schmith*: Tóte acele medicine (lécuri), cari penitréza in organismulu omului, inveninéza

sangeli, întocmai ca veninurile, cari causéza feliu de feliu de morburí, digitalis, si mai multe mi de ómeni au dusu dejá in mormentulu rece.

Profesorulu Dru *Gillmann*: O singura picatura d'in „laudanum“ póte sà strice vícti'a unui baiétu; patru fire d'in „calomel“ ucide pre unu omu de virsta; éra o moderata operatiune cu argintu viu este indentica cu liniscit'a taiere a gutului omului.

Profesorulu Dru *Parker*: Durcile, de cari sifiliticii se plangu, nu provinu d'in veninulu sifilisului, ci d'in argintulu celu viu ce s'a intrebuintiatu.

Profesorulu Dru *Carr*: Argintulu celu viu nu influentiéza pentru o di numai, ci *pentru tóte timpurile*, — se fura in óse si dupa mai multi ani chiaru casionéza dureri; a-dese l'am aflatu in ósele morbosiloru la cari a fostu aplicatu.

Profesorulu Dru *John*: Tóte lécuriile de medicina sunt veninu.

Profesorulu Dru *Dean*: Argintulu celu viu pururi'a ca veninu sí-are efectulu a-supr'a organismului omului.

Drulu *Bailie*: Neci unu picu de incredere nu am in càta medecina este in tóta.

Drulu *Forbes*: Unii maladi s'au reinsanetosiatu cu ajutoriulu medecineloru, alii fore ele, éra cei mai multii apriatu in contr'a lorú.

Profesorulu Dru *Clark*: Medicii in increderea cà facu bine, multu reu au facutu la lume; pre multi i-au dusu la morminti, cari, lasati pe natura, s'ar fi vindecatu. Ori-ce medecina este veninu, *si astu-feliu fi-a care portione d'in ea slabescè puterea de vícti'a a morbosului.*

Profesorulu Dru *Gregori*: Domnii mei! d'in o suta afirmatiuni de ale medecinei, nóa-dieci-si-nóa sunt mintiuni de medecina, si tóta sciinti'a medecinale este o nebunia curata.

Drulu *Johnson*: O potu marturi in publicu pe temeulu esperiintelorú mele scientificè si ale urmariiloru practice, cà casurile de morburí si de mörte multu mai pucine ar fi pe rotogolulu pamentu, de cum-va nu ar fi existatu inca neci unu feliu de medicu, chirurgu, ajutoriu la nasceri, chemicu, apotecariu si de medecina.

Drulu *Good*: Sciinti'a medecinei este unu chaote barbaru, si efectulu medecineloru este dubiu in gradulu superlativu, ma afirmámu chiaru in modu categoricu, cà ele mai multe vietí au sterpitu, decâtu batáile, cium'a sí fómetea impreuna luate.

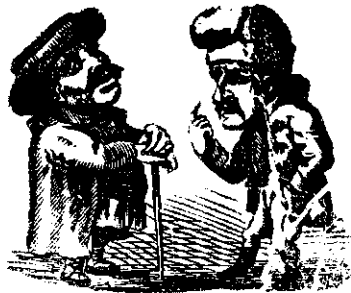
Profesorulu Dru *Davis*: Efectele naturali ale medecineloru sunt pré pucínu cunoscutè, ceea ce caracteriséza ignoranti'a nóstra cea acoperita numai.

Seraca omenime!

De altminteá vedeti voi, calumniatori de profesiune, cà romanulu nostru, chiaru sí celu mai simplu tóte cele lunate mai susu de cei mai eminenti sí invetiati barbati ai seculului, le-a presentitu dupa mintea lui cea sanetósá, ce o are dela fire, ca nu ori-care altu poporu.

Este elu de vina déra, cà medecin'a de sí devoltata ea de 2000. ani, nu ajunge inca câtu o cépa degerata? Este elu de vina óre, cà in asíe doftorii argisite tocmai de barbati de specialitate, nu póte avè neci o incredere? Si prostu se póte numí, candu elu de regula se lasa pe natura sí pe ajutoriulu puterei de vícti'a?

— Rspundeti, bérfitori!

T. Ei, scii ce-e nou?

M. Sciu, că și satu-marenii. adeva cei de la Bai'a-mare și-au aflatu unu cand'latu natiunalu și că. . . .

T. Și mai nou.

M. Să te audu.

T. D'a-poi adeva, că jupanulu Tus'a vre să introduca politia de statu, adeva persecutori de gendari, d'er' numai in varmegii romanesci.

M. O! siuchiature, d'a-poi nu pricepi tu, că pentru ce vre Tus'a să ajunga pr'in adeva.

T. Ce?

M. Ca nu cum-va să se faca și vre-unu ramanu „betyár,” că a-poi atunci pace de renumele loru.

T. Apropos de baiamareni! Ce ai vrutu să mi spuni de pe a-colo.

M. Că și a-colo a caditu candidatulu natiunalu.

T. Cum se pôte?

M. D'a-poi asiè, că și pe a-colo a lucratu electrulu de susu, și a-poi și pe a-colo s'au aflatu catielandrii, lingai și flamandi, cari se lapedara de sangele loru, pentru unu osu, și a-poi chiaru d'intr'aceia, cari se ingrasiara d'in cogi romanesci.

T. Și cine-su acei coconi?

M. Las' că li-s'a publicá cinstitele nume in Magazinulu lui Gur'a Satului, de locu ce s'a tramite.

T. A-poi alb'a-iulienii inea o patira.

M. Cum?

T. D'a-poi n'ai cetitu, că ei sermanii nu-si potu face contracte, testamente și alte scrisori legale.

M. Să fiu honvedu, deca te pricepu.

T. O! ce scurtu esci și tu la pricepere, da n'ai auditu, că ei au și n'au notariu publicu.

M. Fiindu-cà?

T. Fiindu-cà denumitulu notariu publicu nu pôte depune juramentulu.

M. Pentru-cà?

T. Pentru-cà e trasu sub cercetare criminala.

M. Ei! și numai ast'a e pedec'a?

T. Da ce ti-mai trebuie alt'a?

M. Neliberalule! d'a-poi că ast'a-e nemie'a tóta.

T. Cum asiè?

M. D'a-poi asiè, că adi tôte sunt cu poantia, adeva tôte se potu, ce vreu domni, pr'in urmare și adeva, ca cei trasi sub cercetare criminala să se póta denumi de notari publici, — că-ci astu felu este constitutiunea „liberala,” nu e vin'a domniloru.

T. Audi, audi.

M. Ce?

T. Diarele magiare svatuiescu pre magiarii, cari petrecu pe la scaldile de la confinie, adeva pela Mehadi'a Valcele, Buziasu s. c. l. ca mergendu pe acolo să se in-armedie toti cu bote și sbiciuri, pentru de a bate pe ospetii romanii d'in Romani'a.

M. Și pentru ce ore?

T. Pentru că romanii nu au placere și neci nu vreu să jöce ciardasü, pentru că romanii nu se pörta cocf-siesce, ca și ei, și in fine dreptu dovêda de cultur'a magiara și dreptu recunoscintia pentru galbinii cei multi adusi d'in Romain'a și prapaditi pe aici.

TRENÜ'A SI FLËNC'A

T. Da tu, sorata, unde mam'a ciöreloru ai amblatu de candu nu te-am mai vediutu?

F. De parte, förte de parte!

T. Să te audu.

F. In tier'a talianului de langa marea rosia, chiaru de a-supra imperatiei lui. . . .

T. Da nu-mi hodorosí atâte, ei spune-mi pe seurtu.

F. Am fostu la scaldile Mariei.

T. A! . . . Cu barbatulu, firesce?

F. D'a-poi Dieu! . . .

T. Cu cine déra?

F. Cu Ioni Leben.

T. Cum se pôte? că-ei diarele domnesci spunu, că Osenda i-a fostu óspele.

F. Ei, vedi că bagséma nu sciu, că S. S. și cu mine are contractu.

Talmesiu-balmesiu.

(S) Unu mosinégú se insorà, luandu-si de socia o juna. Dupa ospetiu conveni cu elu unu amicu alu seu d'in altu satu.

— Déra, ce audu? te-ai insoratu de nou?

— Insoratu, Dieu, eu.

— Ei bine dér', mosiule, cum ai potutu luá de socia o „fêta mare!”

— Asiè bine, că totu am cercatu un'a mai mica inse n'am potutu aflá! — respunse mosiulu, fore să se confunde neci picu. —

Caracteristic'a feteloru.

Pone-su nemaritate: Dupa ce s'au maritatu:

Mamalg'a li e 'n gura,
Si foculu in petiöre!

Foculu li e'n gura,
Si mamalg'a in petiöre!

Anecdote.

— Calose de Dumitrache. —

Unu satenu si-a trasu unu dinte la unu barbi-eriu d'in orasiu. Dupa finirea actului intrebà saténulu, cà câtu are sa platéseá?

„40 de cruceeri“ — responsa barbierulu

„40 de cruceeri?“ — repeti saténulu, cui i-se parea a plati pró multe — d'a-poi cà abiè te-ai atinsu de elu, si de locu l'ai si scosu, pe candu tiganulu d'in satu, de deminétia pana la prandiu n'a hatitu pana ce mi-a scosu unu dinte, si rotusi nu i-am platitu mai multu decâtu 2 grositie (4 cr.)

„Ti recomand, domnișóbra, sà te mariti“ — di-se unu medicu necesatoritu unei domnișóbre betrane.

Domnișóbr'a folosindu-se de ocașiunea ce-i se imbià, se recomandà medicului.

„Me rogu de iertare — di-se mediculu — eu nu-mai prescriu medicin'a, inse eu singuru m-a folosescu.“

Unu servitoriu voindu a gratulá pre stepanulu seu in di'a de anulu nou, ia pofitu, ca in anulu nou sà traésca mai multu, decâtu in celu trecut.

„Dieu domnule — di-se cine-va cui-va — Dta inca nu esci omulu celu mai frumosu in lume.“

„Nu-e mirare, frate, — responsa acest'a — am fostu eu ca copilu fórte frumosu, inse atunci m'au inchimbatu.

— Vai cà tulbure-e vinulu acest'a — di-se unu óspe càtra prunculu birtasiului, care-i serviá.

— Dieu cam tulbure — di-se prunculu scusendu-se — pentru-cà tat'a adi n'a implutu vasulu d'in fontana, ei numai d'in Muresiu.

Unu jidanu esindu d'in sinagoga incepù a plange. Unu altu jidanu intelnindu-lu ilu intrebà, cà pentru ce plange? Celu d'aintaiu response, cà rabinulu a predi-catu, cà: „Cenusia ai fostu, si cenusia vei fi.“

— Prostule — di-se mangaitoriulu — deca ai fostu cenusia si vei fiérasí cenusia atunci nu ai perdutu nemicu; dér' deca ar fi dísu, cà ai fostu auru, ori argintu, si de acuma vei fi cenusia, atunci ai perde 100 de percente. —

„Invétia omenia — di-se furiosu unu nadragariu càtra unu tiranu — cà deca domni'a ta vrei sà vorbescu cu mine, atunci domni'a ta tué; — cà deca domni'a ta cugeti, cà esci acela ce sun eu, atunci esci unu magariu mare!“

Unu birtasiu intrebà de unu óspe alu seu, care bea apa:

— Pentru-ce bei apa, domnule?

— Pentru cà-su siguru, cà in ast'a nu este vinu.

Minisianulu avendu tréba la Aradu, pe drumu s'a totu truditu cu cremenea-i rea si cu éscá-i uda, ca sà scapere focu in pipa, dér' nu ia succesu.

Abiè pe candu se apropià de vamari'a de la Aradu, a prinsu éscá o schintea si a inceputu a arde.

Pe candu amblá sà-o bage in pipa, i strigà unu panduru:

— Mái, aici nu e ertatu a fumá!

Magazinulu lui „Gur'a-Satului.“

Taber'a ungerésca d'in romani de pe la alegeri de deputati dietali d'in Unguri'a si Transilvani'a.

Acestu quotlibet compusu parte d'in voluntari, parte d'in cei prinsí cu funea, se spublica spre scire si acomodare. Iasa véda lumea, cine sunt acei'a, cari cu votulu loru au trantitu parti'a natiunale la petiórele fratiloru nostri magiari.

Spre acestu scopu, si ca acestu cupletu sà fia completu, rogàm pre conducatorii d'in cele-l-alte districte, ca sà ni comunice listele loru de votare, deosebindu pre romani, pentru a-i cunósce.

I. In districtulu Aradului.

A. cerculu alegatoriu alu *Chisíneu ui*, representatu pone a-ci in 5. ani de deputatulu nationale opositionale *Mircea B. Stanescu*, avocatulu in Aradu si redactorele de la acestu organu.

Candidati: alu partitulu nationale opositionale, *Mircea B. Stanescu*, si, alu partitulu liberale guvernamentale ungurescu, Baronulu *Bel'a de Bánhidi*, proprietariu mare d'in acela-si cercu electoralu si locuitoriu in Aradu.

Voturile romaniloru pentru Baronulu *Bel'a de Bánhidi*, si in contr'a candidatulu nationale au fostu urmatóriele:

f.) D'in comun'a Cinteiu.

(Urmare.)

17.) Mihaiu Germanu, economu.	33.) Mitru Besiu, economu.	51.) George Siuteu, economu.
18.) Stefanu Iluna, „	34.) Mihaiu Neteu, „	52.) Costanu Iluna „
19.) Mihaiu Besiu, „	35.) Ioanu Macianu, „	53.) Irimie Siuteu, „
20.) Iacobu Bolchisiu, „	36.) Gavriila Dudasu, „	54.) Ioanu Blaga, jun, „
21.) Tom'a Besiu, „	37.) Mihaiu Vultur.	55.) Nicolae Jivanu, „
22.) Iosifu Micula, „	38.) Flori'a Besiu, „	56.) Pavelu Sierbanu, „
23.) Petru Puscasiu, „	39.) Basiliu Bembe, „	57.) Iuonu Morariu, „
24.) Nicolae Aga, „	40.) Petru Ratiu, „	58.) Craciunu Botosianu, „
25.) Pavelu Savoii, „	41.) Basiliu Samosianu, „	59.) Martinu Iluna, „
26.) Luc'a Puscasiu, „	42.) Antoniu Botosianu, „	60.) Onuti Iluna, „
27.) Gavrilu Motiu, „	43.) Petru Ratiu jun, „	61.) Iuonu Jivanu „
28.) Nicolae Dudasu, „	44.) Gavriila Rotariu, „	62.) Iuonu Juro'a, „
29.) Mihaiu Siuteu, „	45.) Stefanu Besiu, „	63.) Simionu Jivanu, „
30.) Georgiu Ratiu, „	46.) Ioanu Ratiu micu, „	64.) Alesiu Bont'a, „
31.) George Besiu, „	47.) „ Marcoiu, „	65.) Iacobu Eftimie, notariulu comu- nalu *). (Se va urmá.)
32.) „ Samosianu, „	48.) „ Bärzu, sen, „	
	49.) „ Pop'a, „	
	50.) „ Pand'a „	

*) Fómósa tarma si-a acuratu!

Red.